د ملا امیر دیوان

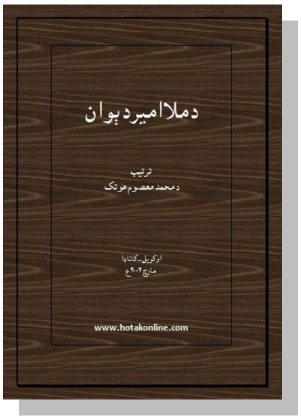

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com
Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودیوان یې

دملاامیرددیوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۷۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته یې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبړېڅ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخي پرڅنډوکښلی و[2] .

دملاامیردیوان دحجم له مخي وړوکی دیوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې سته . دپای پاني یې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوخوپاني یې کنډودي . مادانسخه تر موندلوخومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۷۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمدبړېڅ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ . پلاریې قیام الدین خان اونیکه یې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمدبړېڅ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي یې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه یې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادریې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانبادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبړېڅ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبړېڅ زوی نوراحمدبړېڅ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبړېڅ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانبادپوهاندډاکټرنوراحمدبړېڅ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبړېڅ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانبادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته یې یادابښت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردڅورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــورېد (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي :" امیرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پارسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي ټاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي".

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر) او (ملاامیر) به یوسړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نژدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ، چي دکندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبې شاعراو د تالیفاتوخښتن ساګزی ملاحسن اخوند (۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج ويالي) يادونه[5] (۱) بياهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شريک دي. د اوسنيو ماخذونو ، روايتو او دېوان څخه دا فيصله ګرانه ده ، چي ((امير)) او ((ملا امير)) به يوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امير)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جديدی)) پرايښی دئ . ديوان مردف اودپای له خوانيمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب يې (څمامقصود) ليکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بيت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سياهي ليکل سوې ده اودډېر بې سليقي او بېسواده کاتب کارمعلوميږي. څرنګه ، چي دېوان نيمګړی دئ ، دکاتب نوم اود ليکلو کال يې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځايه ۱۳۲۷ او يوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دليکلوکال ياکلونه وي که يا؟ د دېوان ټولي غزلي اتياوو ته رسيږي اود(ی) رديف هغه څلوربيته ، چي د پښتانه شعراء په دريم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امير) او (ملاامير) يوشاعر وي ، نوښايي دغه بيتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضايع سوي دي. ددېوان پيل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جديدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چليږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دويالي يادونه زه پردي خبره دليل بولم ، چي ملاامير په هيلمند کي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په ((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل.
دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــمردامیرحبیب الله وي
ترســـــایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پــه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدي دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح
سوه[7]

ددیوان د (ب) ردیف دیوي غزلي مقطع داسي ده:

دیارلس صدیٔ هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوي څپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي ټولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوایي درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــوه یې په چشمه د شـــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــره داحـــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي یې یوه تقریبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشیر وشکر بیتونه سته. فارسي شعر یې دټیټي سویې شعردئ او خوندورنه دئ.٭

+++++

+

دادهغي لیکني لنډیز و، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جریده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تیاره کړه. اودتیارسوي متن یوه برخه مي (د٭ ق٭تررديفه) پخپل خط په یوه جلاکتاب کي پاکنویسه کړه اونورکارله ګران هیواد څخه دراوتلوله اسیته نیمګورپاته سو. دامتن اوخطي اصل یې له هیواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابیاله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوایست له سره مي وکوت اوکمپیوټري چاري مي یې بشپړي کړې اودخپلو هغو لیکنو په تاخچه کي به یې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ لیکنه باندي ورزیات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا، دټیټي سویې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي لاروی دئ. دېوان یې له یوڅوغزلوپرته نورټول دسیراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات یې په ډېرساده

---

8 دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر٭کچکول٭په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه ورتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وايي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د" ملحدۍ " خطره ډېره ده(د " هـ " ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښيي (د " ن " ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددې پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د"نعمتون"په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّه الرحمن الرحیم

نن مشـــغول شه پــــــــه الحمدوپه ثنا
په دهـــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هــــــربنده لـــــــــــره لازم ثناګویي ده
په قــــــــــــرآن کښي بیان کړې پاک مولا
صددرودوصد ســـــــــلامه دي انعام وي
له ماخــــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــم پرآل هــــم پراصحابو دده باندي
هــــم پــــــــــرواړه ګذشته ووانبیا
که ظاهــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پــــه پټ شي ســــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکــــــــړوخپل نفس ته
پردغــه تقصیرهمېش کـــــــــوه ژړا
ښه محکمه پیالـــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــــــویه بلا
شفقت دفقیروعـــــــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشــــــــه ونیسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لــــــره زنګـــــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لـــــــه زنګه کــــــــړه صفا
که صادق يې یک بیني یک جهتي کـــــــړه
دتـــــوحید پرلارتـــــلای نه شي دوبین بیا

9 سرتپا=سرترپا
10 دانیم بیتی کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هــــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکـــــــوثربیا
پـــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامـــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یــــــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کــــــړه په قدرت خپل
داهـــــــــــــمه دي نښاني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتا عـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شـــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستا دیدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــــه دزماني یم
دېرمستان رندانـــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفـــــع و ضرربیا
بي صبري مي شوه غالبه ستا پـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــوان دي دخوبان زما
منتـــــظرورتــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانــــــوته نه شي
دواړه کــــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تي[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــوم دمطلـــــــوب
په کـــال سلب شـــــوم مســـــلوب
هســـــي رنځ رابانـــدي راغـــــی
په مثـــــال لـــــکه ایـــــوب
دعشـــــق دارنـــګ ســــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــق یعقـــــــوب
که معشـــــــوق هرڅوجفــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرېرتله زیاتي دي.
[13] تي = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشــــق تــــه وي مرغــــــــوب
عاشقــــــان چـــي همېــــــــش ژاړي
بېمـــــــاران دي پـــــه مقــــلوب
لــــه دې رنــــــځه به روغ نـــه شـــي
بـــــــې ديـــــــداره د محـــــبوب
د عشـــــق هســــــــي غــــــالب کار ده
خـــــوار عاشــــــق کاندي مغلــــوب
پختـــــه کـــــار عاشــــــق هغـــــه ده
چي خپـــــل عشــــــق کانـــــدي محجوب
کـــــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
ښـــــه يـــــې نه بـــولـــي کتُــــب
ربـــــه عشــــق مي پوشــــــيده کړې
هـــــم پر شـــــرق هــــم پر غــــروب
لـــــه نقصــــانه عشـــــق نګـــــاه کړه
نفــــس حـــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا امیـــر غریب بیـــان کوي له عشقـــــه
په مثــــال لکـــــه مرغـــــه اخلـي حبوب[16]

***

له کاملــــه پیالـــــه نوش کـــــه په شتــــاب
پرهېزي شــــه لـــــه ګنــا کـــه اجتنــاب
خپــــل باطن کـــــړه پاکـــــيزه له هره خُبثه
ځان لايــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلـــګ په ظاهر ډېر آراستـــه وي
په باطــــن کي خباثت وي بـــې حســــاب

---

[15] دانیم بیتی ځلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــــاني پـــــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســــــوال جواب
بختور ده چي ظاهــــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــــعت شـــــوه د وهـــــاب
راشـــــه ټينګ پر شريــــعت شه که دانا يې
په شريـــــعت به مفتوح شـــــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــــعت خـــداى په لاس درکړ
وبـــــه نور ته يې عـــــاجز ماه و آفتـــاب
هغــــــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــــلاص به نــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغـــــولا کـړه
د صديـــــق د سيني بــــــوى تـئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــــان وځني هېر غـــــرق په دريــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــــادق يـــــي
زمونږ په لاس ده د قـــــرآن محکـــــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـالـه وو تېر شوي
ملا اميـــــر بيـــان کـــــوي لــــه هـره بــاب

***

که وصال دجانان غـــــــــــوارې په قيامت
په اخلاص وپـــــــــــه تصديق وکـــــړه طاعت

---

17 شريعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه ييزباېدولوستل سي.
18 اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دي ترک کړ ددنیا زېب وزېنت
بې بقاده دادنیا هیڅ باور نشته
په مثال لکه تېزباد ځي په سرعت
په دنیا پسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیدار به ورعطا کړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زمونږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود تېنګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

---

20 دانیم بیتی ځلورځپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لــــــره داحـــــــال د حقیقت
تـــــــرعرش پــــورته دي او یازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پــرخپل طاقت ده
(ملا امیر) تعریف کـــــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق ګوره که لــري استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږي د قـــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علـــــــماو فقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تــــــوانګري و قناعت
کـــــه راه رویې ســـــــم پرلار د شریعـــت شه
رهروي بـــي شریعته دئ سالک له[23] قبــــاحت
ملحــــــدان په زمانه کـــــي هســــــي ډېردي
هیڅ خبـــر په شرع نه وي نه په تــــرک د جماعت
موحدان مـــــي مستقیم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هـــــم له عذابه د قیامت
په لبـــاس د حلــــــم پټ شه ســــر تر پایـــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــــأ دئ کـــه خبر یې
قـــهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لـــویه دي سینه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علماو فقراکړي په هردم.
او ترلاندې بیاورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانایي
[22] له تاثیري = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــــم يې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی يې قـــدر ډېردئ
وربخښلئ يې امت نـــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی يې سره وکـــــړ
ګـــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټي له هـــــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کـــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــو نه فلک اتلس کالــــه يوه شپه وه
بي مثاله ښه مجلس د دوی تـــــر ميان خوت
پنځه فرض لــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کــــړه آخرت لړي[26] تاوان خوت
پنځه فـــــرض[27] چي ادا پــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـــه نېکان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی ټول پـــــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
[26] لړي = لړه يې، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوي ځيې بايدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمــــــــوږ و تا ته دی ســـــوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــــواړو ډک جامــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهـــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــــوار عاشق کـــــړي
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــاشق چي وي صادق په محبت کښي
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مــــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــــومنان مي مقبولین پـــه دوه جهان کښي
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مـــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لــــــــــــوی انعام ده
پکښي ډېر د حل حـــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پرزړه ډېر د عشق داغــونه یا مغیث

***

په کـــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــه قـــــهرېږي غمازان کج
جنګ جــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پــــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــهاد راکړ
په اسم ذات ســـــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ دښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پـــــه کار نــه ده د دښمن دار له[29]
د جــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لـــــه دوزخـــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجــــــــه پـــــه طاعت وي
د غافــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه خوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هــــــر مومن چي توبه ګــــار د ما مضی[30] شي

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زيان کج
اول ځان تــــــه نصيحت کــړم بيا و بل ته
(ملا امير) بيان وکــئ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عـــــاشقان سينه سوزان غــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګـريان غواړي قدح[32]
هــــرعاشق چي دهجران تــــرمقام تېرشي
ګـــــــويانوی شــوپيدا ،وايـــم نشرح[33]
بي صبری راخخه هېرصبرسکـــــون کــړ
اوس له ډېري تلـــــــوسي شوم سينه شرح
په باطن کي درياب پــــه جوش خـروش ده
پټ پنهان[34] يم پکښي غـــرق زه يــم فرح
خامکاران دي زيانکاران تـــرهـــغه وخته
چي تميزورمعلـــــومېږي دنيکی هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــوش ونه که په اورکښي
يوه کيلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمين کاندي اوضح
شريعت درســــــول باغ زه يې باغبان يــــم
(ملاامير) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نـــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت

31 وکئ - وکړئ

32 داغزل ډېري قافيوي نيمګړتياوي لري.

33 نشرح يوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالی په خاطر په ډله ييزه توګه ويل کېدئ.

34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شــــــوهفته يي لكــه دبلخ[35]
ستاوصال زمـــــادوا د هـــــــر مرض ده
پـــــــه كارنه لـــــــرم دوا دهنداوجلــخ[36]
دوصال كوځه دي كـــــوځه دي خلاصه جانانه
رقيبان پـــــــــه مـــــــــخه راغلل لكه ملخ
اوس حيران يـــــــم چي پــــــركمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پـــــه غره شي كه پـــــه سلــخ[37]
هسي ګـــــــــرم ده بازاردعــــــــــاشقانو
ســـــــــوربه نه شي دسياه بند په يخ كلــخ[38]
وعــــــاشق ته يې ژړا پـــــــه برخه وركړه
تل بـــــــه ژاړي چي پــــه زړه يې خنجرخرخ
هــــرګياه مي پــــــه باران خوشحالي كاندي
(ملاامير)ده ډېرخــــــوشحال په برف پــــرخ[39]

***

مــــــــوروپلاروتـــــــه هيڅ مه ووايه پوچ
مـــــــــرتبه بـــــه دي كـــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يې بيان كـــــــړی په قرآن كښي
دوالديـــــــــنودئ حق ډېروباســـــــه غچ
بيامي حق دا ســــــــتاذانـــــوده بې شماره
ښـــــــه محكم يې تينګـــــوه لكه سپين ګچ
بياحقونه پـــــــــــرهـــــــرچادعلــــــماوو

---

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټكي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل كې (جلخ)ته كښلي دي: نام وطن است
37 غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل كې (كلخ) ته كښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته كښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليكلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــيراث يې وړی دئ پــــــه پچ
يو مومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــــوئ شيطان که تـــچ[40]
له کفاروبـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفاروســــــره دئ زمـــــــــوږدين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته دست بـوسي کړي
تاله فيض وبرکت لاس يې کـــــــــــړه مچ
ترکـــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزړه تـــه ګـــــــــــوره نه يې لچ
(ملاامير) فقيرکه هــــــرخونصيحت کړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــرګی درلـــــره راغی ژوندون هیڅ
که وصـــــال درلـــــــره راغی بېلتون هیڅ
دانايان پــــــه قيل وقال ډېرخـــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي پـــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريابـــــــه شي برهـــــــم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پــــــه درياب کښې
بې دريابه سنګ کلوخ هــــم سفالون[41] هیـــڅ
درقيمت دئ پيدا کـــــــړی پـــه خپل صبر
بې قيمته پيسې ډېـــــــــري دميسون[42] هیـــڅ

---

[40] تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي
[41] سفالون = سفال = کودري
[42] ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کې ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غــــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شـــــــــواخون هيڅ
که عـــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدايه بې رســـــوله نـــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43] چـــي همېش ژاړي مــراديې ته يې
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســـمون هيڅ

***

دمخلوق پــــــه صفت مه شـــــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کــــړي په خوله وزړه کښې خوند
په مجلس کښې داشرافــــــــونه ادب کړه
خبردارشــــــه چي اوازنه کـــــــړې بلند
حـــــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښې احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخـــــــرت کــــــړه که دانايې
پــــه کارنه ده ددنـــــــياډبربست وبند
پردنيابـــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــړی
که دمت حکم پــــــــروشي دخـــــــاوند
دطـــــاعت دي خدای درکــــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــړه دطاعت په لـــوی کمند

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبد شي درڅرګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهرچاده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بند مه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبر لره ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کاره ده
نه چي درومي تراسمانه دعشق دود
بي وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږ په مخه
اوس بایده دي استغفار ویل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.
عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دباد په توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروز ده کـــــوچ وبارد بنـــــــونیاز منو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پــــــه بهار زود
د غج جهاز راته جوړ کـــــــــړی خپل دلبر ده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـــود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پـــر منصوراغی
ځني ورک فـــــرق دواجد هــــــم دموجود
خــــــوار بنده ده درمانده په دوه جــــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

د دلبریاري کـــــــړه تینګه تـــــــــرپولاد
ځان یې یار کــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
تر کـــــــوه خپله رضاد یار لـــــــــــه پاره
پـــــــــه یوه نظر بـــــــــه تاکاندي اوتـــاد[48]
ودلـــــــــبر ته دي معلوم ظاهـــــــرباطن ده
کـــــه تاریک وي کــــــه صفاوي کـــه کساد[49]
هــــــــــــرسړی چي دپاکانو مجلس غواړي
ځان دي پاک کــــــړي له هــــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که ځــــــــوک وکاندي نـــــــظر وحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــــورمقصود هــــــمه برباد
غیروباســــــــه له میانه پـــــــــرلاړسم څه

---

[46] دا نیم بیتی دغزلي تربحر څلور څپې زیات دئ.
کبود ته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانو یوه ډله ده او دنړی په څلورو ګوټو کي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یا یې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بـــــه يې معمور شي پـــه خپل مراد
ددنيا پـــــه جاه دي هيڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پـــــرسمند ګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هـــوا د سليمان تـــئ[50]
خوآخـــــــرزيرزمين شـــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــــــم چي خداى بادشاه کړ
بيا يې ترکه کــــــړه دنيا پــــه دين شوښاد
هــــــرمومن دئ مبتلا پــــه دوه مقصوده
يـــــوناقص ده بل کامل که لـــــــري ياد
داناقـــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تـــــــه کامله تينګوه ناقــص نامـــــراد[51]
کامـــــــلان چي جستجوى دآخـــرت کړي
نيک عـــــمل يې دئ تـــــوښه دلاري زاد
اول ځـــــــان ته نصيحت کـــړه بياوبل ته
(ملاامير محمـــده) ژاړه پـــــــه فـــــرياد[52]

***

کلـــــــمه مي ده ويلي مــــــاپـــــرتامحمد
چي لـــه رويه دي پيدا شـــــــوه دادنيامحمد
(وه) راغـــــــــلي ډېردينونه تـــــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تـــــرهـــــرچامحمد
نه زمين ونه اســـــــــمان نه عـــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکـــــــړي بلندي پـــــــه دواړوکونو

50 تئ = تلئ
51 نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بې فايده
52 اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فرياد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا کـــــړه لـــويي ستا محمد
تـــــــــه سبب يې د هــــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې د هـــــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګـــــــــــــــريوان به ټينګوم پاکه حبيبه
ستا ګريوان مې شـــــــريعت مصطفا محمد
د وحدت په زمـــــــانه کې تــــوره شپه وه
تاريکه شوله زايله چې دې نور کړه تجلا محمد[53]
چې پيدا کړ پاک سبحان نــــــور د حبيب خپل
د معشوق يې انعام د رکـــړئ پاک مولا محمد
ته د غيبو خـــــزانه وې پـــــــه وحدت کښې
له وحـــــــدته رابيرون شـــوې پر دنيا محمد
مـــــــابنده لـــــــره لازم چې تل شاکـــريم
چې مشغول يـــــــــم په ثنا وصفت ستا محمد
اميدوار د شـــــــــــفاعت د پاک رســـــول يم
که شفيع شو[54](۲) ما به خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــــه رحمت ســــــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کــــــړئ د جـــمله وو انبيا محمد
يـــــــولک خيرو يشت زره دي لښکــــرو مقرر
ته د ټولو هــــــــــم سردار وې هـــم بادشاه محمد
ستا په دين سرې[55] منســـوخــــه کل اديان کړه
ستا رب مرحـــــوم کـــــــــړی په رشتيا محمد
ډک روی د زمين و لـــــــه غـــفلته يا سروره
ستا د دين روښنايي شــــــوه تر عرش بالا محمد

---

53 دا نيم بيتی د غزل تر نورو بيتو څلور څپې زيات دئ.

54 اصل: که دی شفيع شو ....

55 سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــوت ته
دغـــه فیض وبرکت هــــــمه دئ ستامحمد
له عـــــدمه چي وجـــــوددهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه يې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــوريې داعــــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دین پــــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښايیږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعـــاصي یم
عفوه غـــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي ترهــــــرمخلوق يې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــواریم دوعاګـــوی دمسلمینو
هـــــم دواړو علماوفقراهـــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــلام ده هم ګداامحمد
محمداســــــم محضه زمــــــوړدنبي ده
پـــــه نګین کښي نـــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

---

[56] مخوني = مخونه يې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ځلورځپي زیات دئ

[58] دلته باید(امیرمحمد) تول دري ځپي ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږدبادشاه دې برقــــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدين ده مســـــامحمد
دېردې عــــمردامیرحبیب الله خــــــان وي
ترســـــایه لاندې يې ناست امتيان ستامحمد
ربه ابادنائب صاحب لــــــــرې تــــرډېــره[59]
اخلاص کښې ده دپیشوا هـــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکندهـــــــــــــــاريه ابادې ده
اوس مشغول په نهرســــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمـــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پــــــــــــريارراشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــمانو قبلوي دځان پايمال کاغذ
که عــــــاشق لــــــــره يې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچې عشق صادق وحـــــــال يې ګوره
پاس پــــــرسردرا رخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دې سخته ګـــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــه ســـتادفــال کاغذ
نادیده پـــــــرتامین شـــــــــــومه جانانه
راستولی دې خــپل دوست لــــه[61] دجمال کاغذ
که مې سرومــــــال برهـــــم شي ستا په مینه
(ملاامیر) مې نه غـــــــوارې دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب څخه يې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردارمحمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يــــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیدادحبیب نــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پـــــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخــــــرآخــــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بـــــــه منتظردشـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانو پــــــــه قدرســــرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــــوریم دواغـــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغــــــــمونه زمـــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال یم یاره مــــــــه شه مرور
پیداشــــــــوی زماصورت دغــــــــم دپاره
قبول کــــــړی مـــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کـــړي
ډېرلـــــــذت لــــري ترقندوتـــــــرشکر
دعشق اورچي پــــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تـــــــه تـــــــه وې ته به نه شې اې غریبه

---

[62] غمي = غم يې
[63] (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وې نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرويانو که ورګډ شوې
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځې لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـلس ده[65]
ته ســــامع شـــــه دشين هــې[66] دزېروزور
ستامقصودبـــــه تاته تې وجيم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحيد ترســــــــوزن ووزه که يکتايې
که دوتايې ځـــــان يکتای کـــــړه يک بشر
خدايه (ملاامير)عــــامل دخپل بيان کـــړې
چي تېريږي تـــــرتـــــــوحيد ســــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرترپايه خودبه کــــــــومه ګفتار
شيرين ګفتاردجانانکه شنيده کـــــــــړم ياره
ترسرومال يـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سيمين بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نــــه وي هيڅوک
پتڼ په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شيرين زبان دي ګـــــــويان
ليري دي ګــــــرزي زاغانوګل تې[69] نــــه وينم لار
رنځوريم زمـــــامقصودهته يې همېش موجوده

---

64 په اصل کې ورته ليکلي دي: ازشهردنياوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده ميباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته ليکلي دي: تاج
68 بې = به يې
69 تې = ته يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي د ښمن ګــــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستاد هجران تلخګي پـــــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عــــــاشقان هست ناقرار
ستاد وصال په هوا ســـــــرګردان یم ترآسیا
من چه کــــــنم صنما پروت یم داورپرانګار
ربه په روی د حبیب ماکــــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــــرابی توبکار
چند ســــــــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غـــــــلام خدمتش مــــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــــقیرمـــــــرید شیخ کبیر
مــــــراتوبه برتقصیرعفوخـــــواهم زغفار

***

خـــــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــــــار
عـــــــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکــــــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســــــــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکــــــن ای بلبل آمد بتونـــــــــوبهار
چه ګناه کــــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــــړه تلوار
هست خندان دلــــــبرم نـــــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عــــــــطاځای دکــفاروده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) غـــــلام د دلبر ستا د درګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلـــــــــوم د ځان پېغور
هيڅ باک نشته که برمنډ يـــــم که ســــرتور
نام وننګ را ځخه ورک شــــــــو ستا په مینه
اوس د عشق پـــــرآس همېش يم زرين سپور
د دنيا کــــــورکه خــــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــــراب د عقبا کور
د نيکۍ پـــــه زراعت که ځان کـــړي ستړی
پاک الله به شي خوشـــــــحاله هم غمــخور[70]
خـــــوی د ترکو دئ چپاو د عــــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غــــــم نسکور
رقيبا ن را تـــــــه ولاړ تـــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای را کـــــــــړی د عشق اور
که يو زخم د خـــــــــطارا باندي جــــوړ شي
په يوه ګذار هــــــــــزار کــــړم شل او کور
که محــــــــــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کارنه لــــــــــرم جنت حـــــور غلمان نور
هغه ځـــــوک چي مستغرق فی الفيوضات شي
ځـــــان کــــــــړي پټ د زماني د شـــــروشور
يو ګـــــوره، يو بوله، يو وينه ، يو غـــــــــواړه
(ملا اميره) يک بين شـــــــــه نه يي شب کور

***

ستا د عشق په شراب ګــــــــــرزم مست خمار

70 غمخور ته يي په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځــــان وجــــــــهان شوهم قرار
راشـــــــه ونیسه خبردعـــــــــاشقانو
چي حیات دي که مــــــــمات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پـــــــــوهېږم چي لاله شــــــوم که انار
ستاددرخـــــــاوري به کړم په سترګوپوري
خپل چشــــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــــه هـــــرڅ کښي
دهــــــوهــــــــواوازنغمه کــــړي وارپه وار
دتــــــــوبي ونه که هـــــــرخــومېوه داره
زمـــــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــــاشقانوځــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کــــــــــړه له دنیاځخه لکه مـــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخــــلاصه وشیطان ســــــــریبي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیاښــــــــــه ده تېربده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــــاموخاصو، منعه نشته
زه درتلـــــمه رقیب کـــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب يـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کــــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مـــخه راغی
بې زحــــــــمته هنجه وړای نه شي کاکــــړ
هــــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي يې هــــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــــتادرباره دپاکانـــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهــــــــکارپــــــه ګناه خړ

***

راشـــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــــړه ناز
لـــــــــه رقیبه مي زړه تلــــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پـــــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــــــرراڅخه فاش شــــــــــو دزړه راز
ګــــــــــوياني له خپله ســــــــــــوزه دهرچاده
څه به وايم زمــــــــــاهمت شــــــولکه باز
چي درون دچــــــــاپخته دعشق پــــه اورشي
عاقبت تـــــــــــردهــــــــــــان وزي دربه ناز
څه بنده څـــــــــه يې همت څــــه يې طاقت ده
چي ستادرله بـــــه درشي عـــــــــاشق پايواز
دامید په دریاب غــــــــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پــــه لاس راکـــــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــــلان مي له طاعته غـــــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــــــویامړه دي پـــــــــه مجاز
(ملاامیره) ګــــــــــمنامي وخاکساري کــــړه
خپل ځــــــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتـــاز[71]

[71] تاز: یورازحشره ده . چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاودیدته زمـــــاډېرکېږي هـــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغــــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــریادکـــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمــــــــــاله سره
که رقیب راته غــــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــولــــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــان بندي دغم په ځاه شوم
دوصـــــــــــال کاروان مي شه ډېرو ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ایله په هــــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــردم درته حاضرفــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حـــــاله
پردغــــــــه حال پېژنــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله خــــــــه خنداهـــوس

***

ســـــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــــړم یـــــــم په هراس
زمـــــــاپه زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خـــــــدای رفیق کړېږده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن د چاپه کـــورشي حال بـــې[73] څه وي
زما پر کـــــــــورهمېش ولاړد دښــــــمن آس
را داخل زما په خـــــــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پــــــه عـــــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخــــــــلاص عبادت وکـــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لــــــري خناس
ښه صفاکـــــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــــــــره ورځه صاف تـــــرا الماس
هــــــــرعامل به جزا مــــــومي د عمل خپل
(ملا امیره) نیک پـــــربدوکـــــړه تل پاس

***

خدای د رکــــــــــړی ډېر دولت سنګ پاروس
ســــــــتا پـــــه زړه کښي مکان لکه پانوس
د دولت دي هـــــــــواداړ ډېر دښـــــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هـــــــــــــم دقیانـــوس[74]
ښه دولت لـــــــــره زنانـــــــــوته نګاه کـــړه
پـــــــــرپیره شـــــه که سردي وي که تمـــوس[75]
ترســــــــــهاره بیداري کــــــــړه غفلت مه کړه
که غـــــــــــافل شوي پرتاږغ کــــوي خروس
که دي دا دولت نــــــګاه کـــــــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یو ظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. د کندهار پښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لــــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تــــــرنوعروس
تکلیفات د شــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کیږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کـــــــړه دزړه تراش
دتوحید پـــــــه نورغایب کـــــــړه بدخفاش
که صادق یې امــــــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مـــــدعادښمن نه کـــړي
مــــــــدعادښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئینه دشــــــــرع نسه[76] وخپـــل مــــخ ته
ســــــتاعیبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هـــــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بـــــــه شرمنده وي مــخ یې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیارکـــړي
هـــــرسپاهي وي تبرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هـــمته تـــــرهـــــــــرچایي
هسي کــــــم یې ددنیا تــــــــرادنی مـــاش

***

په حصول دمقصود تل ګـــــــــــرزي درویش
پري بــــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلریش
ترک وهــــــــــلي ده دنیادخــــدای دوستانو
تردنیاتېرشـــــــــــومحبت دخدای وریپش

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــذبه دوه جـــهان کله هېرېږي
که مـــجذوب شـوي له تاپاته ګاوومېش
طـــريقه وعشق ته جـــذب الـــهي ده
ته عــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـش
که عاشق شـــــوي دغه لوی فضل درب ده
د اســـــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــــــوق ظاهــرباطن شي
کع دي ياروي که اشـــــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجـــذب عشق ده مـــــومنانو
(مـــلاامير) يې بيان وکـئ[78] خيرانــدېش

❊❊❊

په خپل ژوندچي خپل يارنه کړې فـــراموش
خپل يارب ــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــــره وي آرام باطن پـــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـرمعشوق سپک شي
پــــروانه که ددنياپـــه خريد فـــروش
عشق هـــــغه دئ چي پرشرع مـوافق وي
مخاف له شـــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــامیندلی عشق پـــــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
دديداردي طلبګارعـــــاشـــــقان واړه

---

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملا امیره) که صادق يې پـــــــه طلب کښي
شب وروز د جفا زهـــــــرکړه ته نــــــوش
همېشه بيان د عشق کــــــړه (ملا امیــره)[79]
په بيان کښي دي ثــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــادزړه خيال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــه که ددنيا پـــــرفـــــاني فرش
ستاد عـــــشق له برکته مستغني شــــوم
دوه جـــهانه راته هيڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېرد هـــرشي خوند شي پــه دهان کښي
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده او که تـــرش[81]
چي د عشق په اورمي ســـــوی دل وجان ده
جنګ آســــان شــو د اورس[82] هـــم دحبش
ســـــتاد عشق په جامــوهسي مست خماريم
دناکـــــس اوس منت باريـــــم هم بارکش
رقيبان راتـــــه ولاړستاپه کـــوڅه کښي
پرورځم مانــــوش کــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي څلورشـــــوي ستاپه لوري
منتظرد رتـــــه ولاړيـــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کـــړه (ملا امیره)
خپل خــــــالق بياله تاکاندي سوال پرسش

***

---

[79] اصل : ... ملا امیره فقيره
[80] قرش: ديوي سکې نوم دئ.
[81] اصل : .... داتلخ ده که شيرين ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپل يار طلب کوه تل په اخلاص
ځان غوټه کړه په درياب لکه غواص
عاقبت به درپيدا کړي ترسرتېره
ته به شې په دغه درکلان خواص
که دي سر له تنه بېل په غواصۍ شي
په عقبا به پيدا کړي د سر قصاص
په طلب کښې د وصال که څوک فنا شي
رب به ورکړي درجه د خاص الخاص
په تقوا و په اذکار زړه نرم کېږي
په مثال لکه چي نرم ده رصاص[83]
راشه پرېږده دا دنيا طلب ديار کړه
ته مسلم يې نه وليد بن عاص
د دنيا محبت حجاب ده (ملا اميره)
راشه ترکه دا دنيا کړه په اخلاص

***

د معشوق دربار له ځم لرمه عرض
که نقاب له مخه واخلي سر عوض
زه عاشق يم منتظر ستا و ديدن ته
ستا په ديد ستا په رضا لرم غرض
که عطا را ته ديدن کړي زما صنمه
زه خوشحال يم که ورياوي که په قرض
بې له تا مي هيڅ مقصود په زړه کښې نشته
پر عاشق باندي طلب د معشوق فرض
عاشقان په هجران سوي دي دلبره
ارام نه کړي يو ساعت پر زمين ارض

[83] رصاص: قلعی (يو راز فلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځـــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــره لــــــړاشـــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل یاروتــــــه ژړاده زمـــــــافقط
تـــــوکل پـــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښــــــه مي یارښــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتــــــه ډېره تمـــــناده زمافقط
محـــروم ستاله ديداره هــــــغه څوک دي
چي کافــــــروي دی دښـمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــه جــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـوناب ګاه وبیګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــه نه پرتاونه پرمــــاده زمافقط
په عالــــــم کښي منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شـــــوي ملاده زمافقط

***

ځـــــــوبه ګـــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــړم چي پیدابه کـــــړم نشاط
شيرين عـــــــمرپه غفلت رابانـــــدي تېرشو
نه مي وکــــــړه ښه تـــــــقوا واحتيـاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــــای د کـــــوچ وبار هیڅ باور نشته
ودانا تــــــــــه ده څــــــرګـند لکه رباط
زندګي کــــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربــــــــه شي دباد په شــــــان پرپل صراط
هیڅ عـــــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یار ســـــــــره یې نـــــــه وای اختــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کــــــــــــړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېربــــــــه څـــــوکـــړي انبساط

***

دعشق بار زمــــــــــا په شــــــاده سخت غلیظ
راته جــــــــوړه تــــــــــما شـاده بخت غلیظ
عــــــــاشقانو ته یې دام دزلـــــــــــفو ایښی
عاشق بند شــــــــــــــوتردا بند نشست غلیظ
بدعـــــــــــمل راته رقیب شو زمـــــاوځان ته
نیک عمل ده زمــــــــــاوځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دباد شـــــــــاه پـــــرتخت بالا ده
وربي نه کـــــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېر دیار محبت کــــــــــړه دوه جــــهانه
همېش سپور دعشق پــــــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصــــــــــــال ټینګ نسه محکــــمه
داتناب ده ډېــــــــــــــــر دیــــــــــــــار مخت غلیظ
عروه الــــــــــــــوثقی رب بللی خپل قـــــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) دقـرآن نوشت غلیــــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یار سره یې نه وای سروکار واختلاط
[87] په اصل کي ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامـــــع یــــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبــــــهارلــــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشـــقانو په سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیرا ختیاروي هــــــغه خامــــان دي
زه پخته دګـــــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــــغ دښــــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بــــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــــــان زمـــــــــاده دزړه داغ
ســـــــــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــــان طلب کــــــــوم دګلــو
که مي ولـــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررونبــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګـــرزي
کله ښـــــــایي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتا په عشق کښي
په وصال سرېږ[88] معطـــرکـــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرېږ = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کا هیڅ مسلـــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بې انصاف
هر مومن ایـــــــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهـــــــلو رجـــــوع کله شي و عشق ته
عـــــاشقان د خپل زړګي کانـــــدي طواف
له ازله قاســــــم کـــــړی نښـــــه قسمت ده
کافـــــــران به په عـــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــدو باندي سپک بار د طــــاعت ده
سبب داده پــــــــر محــــفوظ یې ده عشق چــاف[89]
هـــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــمه ده واړه عشق ، و کـــــړه انصاف
د زاهــــــــدو کفاف قــــــــوت ولایموت دي
پــــــــه زیادت یې حکـــــــم کبړي د اسراف
سر ګـــــــردان اهـــــل د نیادي په طلب کښې
مــــــوړ به نه شي مګر خـــــــاک شو شکم ناف
خــــــــدای دي صبر قناعت زمــــاروزي کړي
(مــــــــلا امیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــادق یې له ګناه کــــــړه ځان حنیف
په تـــــقوا و عبادت کــــــــــــړه نفس ضعیف
د نیکانــــــــو محبت د ځــــــــــان عادت کړه
خـــــــدای دي نه کاندي ګـــــمراه د چا حریف
د جاهــــــــلو له صحبته بـــــعید ګــــــرزه
په صحبت بــــــــه د نیکانـــــــــو شې لطیف

---

[89] ښایي چاپ وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخله که دانایي
په خپل ځان کړه جامه دعشق لفیف
په ویل دمحققانو فهم وکړه
هر ګفتن یې ترمرجان و در ظریف
هر کامل له خپله سوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (ملاامیر) کوي تصنیف

***

ماچي وخوړل دیاردلاس تریاق
راځخه ورک شو وخت دصبح و داشراق
ستاله حبه ماسیوا شوه فراموشه
بیا په یاددیارشیرین دهان بزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالم کښې
دعشق آس مي خابک ولید تربراق
چي وصال مي ددلبر په کوخه وشو
داخلاص پرمیدان پاته شومه طاق
له هغه پس خوشحالي شوله راپېښه
بیا مي ولید ځان جهان شومه آفاق[91]
په ظاهر صورت مشغول یم له عالمه
ذمیمه شوله بدل په نېک اخلاق
(ملاامیر) ده مدرس دعشق په علم
دهر بیت ثواب دي[92] دېرشي ترعتاق[93]

***

ستادوصل دګلشن زما اشتیاق

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي= دي یې
[93] عتاق: دمینځو او مریانو آزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــم د هجران دلـــــوی فــراق
زه تـــرسروتـــرمــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــول په نفاق
په ژړا ســــره زمـــــابـوتي کاني ژاړي
خـــلاف نه ده دمعشوق عـــاشق مشتاق
بدعمل زمــــاحجاب دیارله مــــخ شو
ورکـــېده دي دحـــجاب پـه نیک اوراق
د تــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبــــه وصال بـــه دي روزي کاندي رزاق
د قسمت بـــرخي وهـــرچاتــه رسېږي
منتظرورتـــــه ولاړدي تـــــول عشــاق
دوه جـــــهان چي له تاهېرشـوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــراسان ملک دعـــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عــــامل د شریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دامــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فـــرض (یې) پېـېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خرڅه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمرو هم خوراک
حـــــال دالیاو وګذشته وو پـــــــه داشان و
په درون کښې جوش خروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښې
ذیقه یې سینه وي غــــریب ګرزي ګریوان چاک
خپل نفس ورتـــه وایي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ یې کئ شیرین باغ ناک
بسکه (ملا امیره)خــــه ویل دي ترخوله خبژي
فقیران دزمــــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مـــــن وعـــــــن د کتاب ورک د هـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تــرداا ووه سماک
دري ذکره په حدیث کښې بیان شوي که خبریې
یومي لساني دویـــــم قلبي دریم روحي ثناک
لســــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــوروغی سالک
پــــــر(ملا امیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمرید دي خپل شیخ بـــــولي پیر کامل
تابـــــه کاندي ومقصود تــــــه پیروا صل
سست یقین که مــــــریدي دواصـــــل وکه

[96] دودوني = دودونه ئي (لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حـاصل
اول شـــــرط دمـــریدی مې خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشــــروط پاته شي عاطل
پــــرناقص که کامل یقین خــــوک وکه
ســــــتادپاره بـــه ناقص پیرشي کامل
هــــرمـریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــه دغـــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جـــــماعت وردوظیفه پــــرځان لازم کـړه
تقواخــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلــــوک بیان مې کـــړی پـــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــرق کــــوه دحـق باطل

***

رانښکاره شــــوداشــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــوه خــــواروذلیل
ښایستې ددواړوکـــونـــوسرکوزي که
چي یې ولـــیدزمـــــادیارحسن اصیل
پـــه کامــــل صفت موصوف زمـادلبرده
خـــــوک به نه وکي[98] سیـالي کثیرقلیل
ترچشــــمانومې خــــوناب ستاله فراقه
نه پــــوهېږم چي قصیرشي که طـــویل
پـــــه طلب دخپل جــانان یـم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــرق شم پـــه رودنیل
سرومــــال زمــــافــدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صــــادق شه مــه کـړه تعطیل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي= وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاووصل ته حیران ده زما دل
شین توتي دګلستان ده زما دل
له فلکه سنګ رېزي راباندي اورې
سرګردانه پرزمین هم پر اسمان ده زما دل[99]
خوب خندارا ښخه ورک دیارپه مینه
خود به ژاړي په طلب دخپل جانان ده زما دل
پر عاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلسوزۍ مهربانۍ ته نګران ده زما دل
غم دعشق راښخه هېر کړه نورغمونه
ستاله غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
دظاهر دښمن که زرتوري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زما دل
بندي کړی دي دهجر په زندان یم
متنفر له اختلاطه دانسان ده زما دل
ځان ملبوس دبې ننګیه په لباس کړه
(ملا امیره) له جهان ښخه ترسان ده زما دل

❋❋❋

دساقي له برکته ملک ګلزار وینم
پر ګلانو دبلبلو چونها روینم
زه بلبل ستادګلشن یم بل ګلشن ښه کوم
خزان نشته ستاګلشن همېش بهار وینم
هر ګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستاګلشن له هر اضرار وینم
عاشقان مي بلبلان دیار دباغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فرار وینم

---

[99] تر دې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي ښلورښپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعــــاشـــــقانوواريه واروينم
مـــومنانومـــومني پـــه عشق پيداكړه
پـــــه عقبايي لــــويه گټه دديداروينم
له ديـــــدارخخه مــحروم تول كافران دي
عــــشق يې نشته دوی مــقهوره دقهاروينم
بـــــه شيرين بيان دعــشق ده (ملاامیره)
راشــه وخت كـــــوتاه دئ اوس تلواروينم

***

خـــــدای راكـــــړی پاكيزه دين داسلام
دغـــــه رحـــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــريقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لـــمونځ ونه كـړې بې امام
تاركان دجــــــماعت بـــه شـرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هـم بدنام
تل درود واســـــــتغفاروايـــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي دنبي خيرالانام
تــــوكل تــــقوا همېش پرخان لازم كـړه
دبشمن بندكــــــړه دخضوع پـــه محكم دام
بيامنقاددخپل پادشـــــاه شـــه كه دانايي
محكومي تـــــه همېشه كـــــــړه دحكام
(ملاامير) غريب دوعاكـــــوی دهـرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

ديارديدلــــــره ورځـــــم بي پــروبال يم
له ديدنه يې شــــــرمېږم بې جـــــمال يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غـــــلام یـــــم بېکاره دیارپه کارکښي
کـــــم همته بدهـــــنره بدخـــــصال یم
بندګي دي قبلـــــوم پـــــردوه چشـــمانو
یاره ته مي کـــــړه قبول زه ډېرمـــــلال یم
رقیبانو سرګـــــردان کـــــړم په عالم کښي
ستادربارلـــــره درځـــــم بندپه جنجال یم
درقیب له هـــــمراهۍ مي سـل توبې دي
نادیده یارمین کـــــړی پـــــرشین خال یم
کیمیاګـــــر(دي) دکیمیاپـــه طلب ګرزي
دیاروصل زمـــــاکیمیاپـــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګـــــران طلب دیارکـــــړي
که غافـــــل شـــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــل لارنشته زمـــــاویارته
پـــــه طلـــــب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمـــــه وځـــــان(ته) وجـــهان ته
ولي ورک ځـــان وجـــهان شوبې کمال یم
زه منکـــــرله بندګۍ دنفس شیطان یـــمه
(ملاامیرمحمد)بـــــنده دذوالـــجلال یم

***

په ظاهـــــرغریب مـــــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســـــره خـوشبویه ترلونګ یم
لـــــوی اقلیم دمـــــومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نـــه کـــــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښـــکرددښـــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پـــــرپلنګ یم

---

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړ ديار پــرننګ يم
د يارننګ مي جـــــــماعت د پاک رسول ده
مومنان بــې[101] ټينګـــــــو زه ناصح لنګ يم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست يو
پري بې نه ږدم که هــرڅو په صورت ځورنګ يم
که وصـــــلت له ياره غـــواړې لاردغـه ده
که مي ټينګه کــــــړه دلارباد شاه اورنګ يم
افضل کړی خدای زمــــــوږدين ترکل اديانو
که عامـل د شريعت شــــوم زه خوشرنګ يم
ستاد عشق له زخــــمه سورلکه ســورګل يم
عاشقان دي واړه ســــره ، نه چي زه رنګ يم
دوصـــــال طلب لازم پـــرمـــــاغريب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــوارپتنګ يم
هـــــمراهي دبې دينانـــــوپه کارنـه ده
بـــــهترداچي له بې دينوڅخه پــرځنګ يم
که رويت مي پــــه نصيب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] يــم
دسراج الملت والدين بنـــــه دبدبـــــه ده
(ملاامير) دده دوعـــــاګـــوی نه دپرنګ يم

***

کباب کــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغــــــه اورهــــــجران ديارغواړم تاوان
په عــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

[101] بې = به يې
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بيت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مــــــعاوضه شي نشته زيان
معشوقه له عــــــاشقانو حجاب نــــه شي
داادب ده د عــــــاشق معشوق تــــــرمیان
که عاشق لــــــره ســــل روح د ځان پيدا شي
همګي به کي[103] فــــــديه تــــرخپل جانان
پــــــه دنيا کښي يې بل حب و مقصود نه وي
کل مقصـــــــود يې وي دلـــــبر، ژاړي حيران
هغه ځوک چي پـــــه نظر د معشوق نيک شي
بيا يې ســــــــپور کاندي د عشق پر آس دوان
د دنـــــــيانـــــام ننګ واړه ځني هېر شي
پروانه کـــــــړي د دنيا په ســــــــود وزيان
کل هــــمت يې وي مصروف د يار په حب کښي
بل حب نه کــــــړي صادقان دي عــــاشقان
پــــــه بيان د عشق شيرين مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشــــــه پـــــرسپين ميدان

❋❋❋

ستاله غــــــــمه راتـــــــه اورد ئ کل زمين
بي مثال ده زمـــــــادلبر مـــــخ يې رنګين
محبت زمــــــاو ســـــــيله ده ووصال ته
رقيبانــــــــوراته کـــــــــړی د ئ کمين
بل اسباب د عــــــاشق نشته بې له عــــشقه
د عشق اوربـــــه و ســـــــوځي رقيب لعين
بي تکليفه هيڅ قـــــــاصد مقصود نه مومي
سر ګــــــــردان دي قاصدان په زړه غمګين
اومي غـــوښي چي په د يګ کښي جوش ونه که

103 کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پــــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نــــــه ده پــــه رتبه دکاملین
دخامـــــــانو خامکاري ســـــوزوګدازده
تل بـــــــه ژاړي دی بـــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هــــــغه پــــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پـــــه تناب دزلـــــفوبندیـــــم دجانان
نــــه خلاصېږم که ښند مــــه دوه جــــهان
هیڅ مي وېره لــــه رقیبه غـــــمازنه شي
پــــرځــــان وینمه پیره دتــــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات دجـــانان اوري
خــــالي نه ده هیڅ آفـــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګـــــرزه ترسان
نــــه حسب نـــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــاضرشي دمحشرپه لـــوی میدان
خوشـــــحالي دنیک عـــمل ده ونیکانو
بدعــــمل بـــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجــــانان غـــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضـــــادي طلبګارزه خـــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنوروغلورخپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهکار غواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکئ[105] زما دژوندون
بیا عاشق یې پرځان کړم راغی بېلتون
په خپل عشق سره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګردان په جګرخون
نه پوهېږم زما په باب قلم څه کښلي
چي یو غم وي نوشته که په زرګون
که مي ورکه خوب خنداشوه ستاله حبه
په کارنه دي ددنیاډېرنعمتون
نورغمونه راخخه هېردیارغموکړه
یارنیولی دئ له مخ سل حجابون
محرمات شبهناک شوه سل حجابه
له مذکوره تقوا کاندي صالحون
په نصیب دعاشقانو عجزونیازده
دیارحب دعاشقانو ده ژوندون
تل مشغول دیارپه وصل صادقان دي
سمندرغوندي ساکن اوریې مسکون
تمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تاله اوردعشق صابون

***

معشوقان دعاشقانو قاتلان
بي تقصیره ځني یوسي دل وجان
په عالم کښي سرګردان ګرزي ګریان وي
بیا یې قوت وي دزړه وینه دخپل ځان

---

105 وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبروسکـــــــون دیارپــــه مینه
همېشه یې اوښـــــکي ځي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــرحـــــرامه په دنیاکښې
دفـــــراق اوښکوترځـــــان وګــــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــبره
سرومـــــال کـــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــه کــــــوځه دیارولاړېې نام وننګ وي
مــــرتبه یې وي بلنده تــــــراســمان
پــــه اول کښې محبت بیاګـــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګــــمنام شـــــه که یې پوهان

***

له هـــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــه نارو
دیاردید پرمــــــاشیرین ، تـــرقند مسرو
درقیب پـــــه محبوسۍ بـــه هیڅ بند نه شم
زه محبوس یــــــم دخپل یارپـــــه زولنو
چي یې تـــــوري زلفي بیا پــرمخ خپرې کړې
عــــــاشقان سینه ســــوزان په اند ښنو
رقیبان یې راتــــه کښېنول پــه خنګ کښې
اوس مې ولي پــــه تکــــړو[106] پــه سنګ ریزو
بـــــــدبختي درقیب داوه لـــــــه اوله
چي یې ذات دده پیداکـــــړلـــــــه اورو
بیایې وکــــــړتکبرپــــــه سجده کښې
پـه کارنــــــه شـــــوعبادت دډېرکلو
رقیبان مي دښـــــمنان دپاک ایـــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځـــــغله پــــه ګامو

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پــــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عــــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــــــم مګردیدراکــــړې خیالو
منتظردي ددیـــــــدن لکه بلبل یــــــــــم
خوبه ګــــــــــرزمه محرومــــــــه له کتو
یاره جــــــوره شکوفه پـــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــدایي دیارترخـــــه وصال شیرین ده
که یـــــــــوځله وصــــال کاندي نن پېرزو
عــــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــــردان دي پرزمین پرلـــــــویو غرو
ربه روی ســــتاددوستانـــــــــومي دروړی
عــــــاشقان کـــــړه منورپـــــه انوارو
ستاد عــــــــــفو مقام پټ له هـــــــره چاده
(ملا امیره)عـــــفوغـــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمـــــــــاپه زړه یاردعـــــشق اورولګــــاوو[108]
بیایي روح راخخه یووړغـــــم يې نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غــــم شوه
غم يې دروند ده هجران زورپـــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــــتاد عشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي دا سي وه:
ستاد عفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملا امیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود يې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــــــا زر وو لګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب يې شـــــور ولګاوو
رقيبان حيران ولاړ زمـــــــا وحــــــــــال ته
د توحید نـــــــــور مي پيره په رقيب او ر ولګاوو
د معشوق پـــــــه طلب ستړي عـــــــاشقان ده
(ملا امير) مي په طلب ســــرپخپل ګور ولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو د خپل رب ثناګويي کوو
محکمه پر خپل دين شوو باد شاه ته دوعاګويي کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږ وته حيـــران دي[109]
غيرت د دين به وکـــــړو موږ به هم پهلواني کوو
حيات دي زموږ باد شــاه وي کل اسباب برابروينم
قتل به کفار کړو مــوږ پر دوی شمشيربازي کوو
پر خلافت د چــاريار دي محکم زموږ باد شاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پر دوی موږ غالبي کوو
بد بخته کافـــــــــران دي نا اميده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــــړي د قرآن موږ پيروي کوو
انګريزکه اروسان دي زمــوږ جنګ خخه ترسان دي
مومنان تول شيران دي اوس پر دوی به چابکي کوو
ترســـــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غــازيان منتظران دي موږ دوی ته کارسازي کوو

---

109 د امير حبيب الله خان په وخت کي افغانستان ته د روسانو د راتګ خبره له تاريخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به يا په سيمه کي د بلشويکي نفوذ د خپرېدو خطروي او دی به يې د روس د تجاوز په نامه تعبيروي او يا به نو پر د رقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. د غه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهی په اووم کال پېښنه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم يقيني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي ددین عقل یې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو دخپل دین موږغاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظې کوو

***

تـــــريوسف ډېرښایسته زمـــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنـــــوریې تېره تـــــــهرـــــرچاوه
په خــــــوبانوکښې څرګندلکه زیږلـــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته رابنکاره شوه
نه یې مـــــــثل پـــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــمال پــــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــومنانو مي نوش کــــړئ نبه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بـــه سـربلندوي
تورزاغـــــــان له دې مېوې څخه کـــورکړو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غــــــافلان لـــــه خپله دینه ګاوو خــرو
دطاعـــــت بارچي باباآدم پـــــه شـــاکړ
مــــــــومنان بې[110] قبلــــوي بارد پــدرو
مــــــــومني ده نیکنامي دعـــــقباګټه
مــــومنانوتېنګه کــــــــړه که مي ضررو
دنبي پـــــــردین ثابت شـــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شــــــــولــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تـــه[112]

---

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کــــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پـــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســـــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهر کښي ښه کـــــوته په دولت[113] دکــه
ببغـــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پـــــــرخپل کـــــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پرخپل تخته
دتـــــــقوا تبغ پـــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمـــن ســـــــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــــردانه له خپل نفسه دبرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــــوی پرداجــــهان کــه[115]
که خدای هیروي آخـــــــــرت لره تاوان که
پــــــــرجــــــهان باندي ژړادیارلــه حبه
داژړادمحبت دخــــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غـــــوخ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتــــــرځــــان وګرېوان که
دصادق عــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــــوق ته شي ظاهـــردځان نقصان که

---

[111] نسه = نیسه
[112] داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.
[113] دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.
[114] کي = کړي
[115] که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســـــره ضدین(دي) هیخ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به يي خــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده ځـــــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانــــــوپه دنیادین بدل کـــــړی
ددنیاهـــــــبرېده نـــــــه که دین نسیان که
که دانایې پـــــــــــرخپل سرنیسه لاســـــونه
وجاهـــــــل ته نصیحت ډېرعــــــــالمان که
ناصحـــــــــان که نصیحت ددین بیان کـــــړي
(ملاامیر) بــــــــــــه يي قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زره کښي بـــــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــــــروي له عــــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــده يي له خـــــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــــــردقناعت په خــــــــزانه شي
هیخ ګـــــــذربه دغنیانوپه ســـــــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــــپله ربه دبل نــــــــــه که
روح وجـــــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عـــــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصــــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــــه وای وای نه که
په کـــــــــوځه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خــــــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــه نغمواوازونه
یارزمـــــابې وفا پـــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــه ژړاپسې مـــرمه
دبلبل سینه تل تــــرختلي خــــــارونه
دلبري دلـــــجویي رهبري دي غــــوا ړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کـــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــوي سودایي پـــــه دنیاجنتونه
مامرید کــــــړه قــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــاښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصــــــــدیق ستارفیق ترهـــــمه وشفیق
یارغــــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پټولـــــو خـــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهــــتري مهـــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــق ترفـــــرق وتیرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــرداترجمله حجابونه

[116] دانیم بیتی په لږ تصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پټولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابيان شـــــــوعيان د(امير) پـــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــرزړكي وكــــړه پوښتنه
زمـــــاپرحال په چابكي وكـــــړه پوښتنه
شپېړداغـــــــونه عشق راكـــړي پرسينه دي
دازخـــــــمونه دمـــــرګي وكړه پوښتنه
ورنځـــــــورتــــه كه دوادديدن وركـــړې
زمـــــادواده پرهېزي وكـــــــړه پوښتنه
بيكاره غـــــلام دياريـــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــلام پربېكاري وكـــــړه پوښتنه
هيڅ حاجت زمـــــــــاپه كاروخدمت نشته
زماژړاياخـــــوښوي وكـــــــړه پوښتنه
درقيب دلاسه ډېرپــــــــه زړه غـــــمجن يم
نن زمـــــــاپرغمګيني وكـــــــړه پوښتنه
عشق جـــــهازشوګډ يې كړم په محبت كښې
ته مــــــهربان شه پرغرقي وكـــــړه پوښتنه
(ملاامير) پــــــه سپينه ږيره تل ژړاكــــــړي
راشه زمـــــــاپرغريبي وكـــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عـــــــاشقان پـــــه قتلـوي دايې هنرده
چي په برخه يې خــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــودبه ژاړي چي زخمي يې دزړه سـرده
هــــــغه څوک چي وي ببغم ديارله فكــره
ســـــــړى نه ده پـــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمحبت پـــــه اوريې ســــــوی پـــه کلونو
چي وصــــــــال راباندي راغی نن اختره ده
غـــــلامي مي په اخــــــلاص دکامل وکړه
اوس ماذون شوم دکامــــــــل هسي نظره ده
وخـــــادم ته دمـــــــخدوم فيض رسېږي
هيڅ شک نشته درســـــــول دخولي خبره ده
عـــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــــوسېږي
ځني پاتـــــــه نام وننګ وســــيم وزره ده
صادقان دياريـــــــه مينه هــــغه ځوک دي
چي پـــــــه لاس (يې) همېشه دعشق دفتره ده
عـــــامــــلان دشريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هــــــــــــم پيغمبره ده
عـــــاشقان ترسرومـــــــال وپارته تېردي
چي ليدلی يې جانــــــان پـــه خپل بصره ده
ديارميني تورکــــــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جـــــــــوړه کړي پرخپل سره ده
ګـــــمنامي لــــــويه رتبه ده (ملاامیــره)[117]
اختلاط دزمـــــــاني ډېرشـــــــوروشره ده

***

که وصال داشنای غـــــــــواړي روځ دغه ده
بياخه نه شي دمــــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پــــــرخپل مرکب يې
له مــــــــــرکبه که شيوه شوي توره شپه ده
په تياره کښي خـــــوک رسېږي ومقصودته ؟
لــــــوی مثال دئ نيکي واخله لاربنکاره ده

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملاامیره فقیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مې غــــــافلان د یار له ذکره
لـــــــــغزیده وي و خپل نفس تـه مسخره ده
پـــــرهـــــمت د زاهـــــد انو آفرین شه
نفس شیطان یې پــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قــــــرآن مــــو په نصیب کړې
چې همېش زموږ په خــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مـــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خــو شحال کـړې وعده ده
له دې خپلې بـــــــد بختۍ شخه په عذاب یم
ګیله نشته پر هـــــرچـــامې توره شپه ده
هــــــرعـــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مې درپاشي ډ کــې[119] ســــــینه ده

***

هغه څوک چې صادقــــــان وي ستا په مینه
محبت بــې[120] هــــمېشه پــــرخپل یار وینه
اول حـــــال د سالک داد ئ اې درو یـــشه
چې پــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب یې هلته ظـــاهــــــــرېږي
چې د پاک رســــــول په شــرعه عمل وینه
دویم حـــــال د صادق داده په محبت کښې
چې د پاک نبي پــــــه حب کښې فـــناوینه
دریم حـــــال فنافی الله بــــولي طالبه
بې له یاره مـــــاســـــوا کل ترک وهینه

---

118 بې کي = به یې کړي
119 ډکي = ډکه یې
120 بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وينه
هــــــرچي لاردشـريعت يي وي پرې ايښي
رهـــــــبرده شيطان اورتــي[121] خکــوينه
که باوردي پـــــــه آيات و حـــديث کيږي
ملحدي پــــــه طـــــريقت کښي ډېره وينه
هــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پــــــه سپين مــــخ به آخرت لـره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړې
چي مــــــقام د مـــوحدی مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــريب صادق کړې ستاپه مينه
امان راکـــــــــړې په توحيد کښي له لعينه

***

ستاد هجران په اورو سـوی ارامي غواړمــه[122]
زړه مي زخمي دا ستاله لاســه دوايي غواړمه
دوامي وصل د جانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکين يـم بي تسکين زه دلجويي غواړمه
ستاد محبت پــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــونويم بېغم روښندلي غواړمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سيرو سلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غواړمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامــهرباني غواړمه
زمــــامشرب د نقشبند پيرمجددي غواړمه

[121] اورتي = اورته يي
[122] دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غــلامي غواړمه

***

په خـــــوبانـــوکښي کلانه راشه راشه
زمــــــادزړه محبه گـــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پـــــردووچشمانو
ته یې نورزمــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنــــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـــرسبحانه راشــــه[124]
(دا)ستانــــــورده وسیله زمــاووصال ته
تــــــه همېش پــــــرخپل رب گرانه راشه
مــــــحبت دیارافضل تـــــردوه جـــهانه
ته یې زمـــــــادزړه ارمــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تــــــــرکل عالم یې
باطن نــــــورظاهــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــمیشه فـــــــخرپه تاکاندي
تـــــه ســـــــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قـــــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامــــــل میره دخــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســـــــتایم پاک رســـــــوله
زه (امیرمحمد) ســـــتادغلامانه راشه راشه

---

123 زي=زه یې
124 دغه بیت درې ځپې زیات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق سـرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان د عشق کـومه و سالک ته يي ښیمه
مشتق لـه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـغه شی ده چي غالب شي پر ګیاه
ذات د ګیاه ورک شي عشقیه مي پـرا ظهرشي
مثال د مومن داده که انصاف لـري منصفه
که عشق باندي غالب شي تر ګیاه (يي) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يي زده کړه اې سالکه
یو مي رحـماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وايي چي نقصان د شریعت وي
ناري تجلي ویني پـه غلط مي ګاوخرشي
رحماني هـغه ته وايي چي پرشرع مستقیم وي
شـوارق به د انوار فیوضات باندي مطرشي
تمیز د دي دوو ګـران دئ د خطرځای يي دغه ده
سالـم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتو کـړم بیانونه
محتاج زه دوعـایم که پرما د خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـوه له طاعته غافلان دي
و دین ته يي شاکـړي په دنیا پسي روان دي
بیدارشئ مومنانـولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سوال جواب يي په ایمان دي
کامل که دي ایـمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي د ځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــومنه عاقبت دا دنیا پاته
محصل د هـــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زیره دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېربږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملا امیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــړه په قدرت کښـــي[126]
ثلورښاخ (یې) ورپیدا کـــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــون مېوې څخه پرده
زاغـان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــــوندي صادق په مینه نه شي
دا مشکل ده چي به ګـــډ شي په جنت کښي
ســـــاکنان د هغي درختي هـــغه ثوک دي
چي ترسرو ترمـــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــثال د درختي ذات د پاک حبیب ده
چاپاران یې ثلـــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان د خدای دوستان دي
رب ورکړي خــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــران منکرالحق دي
محرومي شـــــوله ورپېښنه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مــــغلق ویلي

---

[126] دا غزل په اصل کي د (ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامير)غريب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عــــــاشقان ديارجـــــفاپروفــابولي
(ملاامير) فقيرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــــناى ديدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــــه وم چي پــــه مخه رقيبان راځي
دياردغم ګــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
ديارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) ميسربه وصــــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفــــراق اوښكي مي بهېږي پركريوان راځي
دادنياكه هـــــمګي ګل وګلـــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمـــــــاپه قسمت راكړ
بې له ياره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښكــــــــوهيڅ اثرپرجانان نه شي
زمــــــاپرحــال نن په ژړازمين اسمان راځي
سرګـــــــردان وپايدوان پـــــرددنيايمه
ترک به نه كړم ستاطلب كه هـــرڅوزيان راځي
دجنت تـــــرګلـــــو زياتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم ديارفيض لكه باران راځي
كه وفانه كـــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوكه نه وي (ملاامير) غــــــريب ګريان راځي

***

---

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــاژړوي
رقيبان پــــــه نصيحت مــــــاخندوي
زه حيران يــــــم چي ژړاكـــــړم كه خنداكړم
نه پــــوهېږم چي يارزمــــــا څه خوښوي
دجـــــرس له حــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــرخندازمـــــاژړايــــــارقبلوي
دادنيادژړاځـــــاى چي ببغــــم نه شي
ستاژړالـــــــره اجــــرت ياردركـــوي
داجـــــــرت حساب مي خپلــه زندګي ده
عــــــاقبت دصـــــورت حجاب پاره كوي
دمحشرپــــه روځ بــه نيک وبدښكاره شي
داناپـــــــان مي نيک پــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاكـــــړه له هـــــــرزنګه
(ملااميره) خداى رحـــــــمان ده رحم كوي

***

عــــــاشقان دي بيماران پـــــه زړه زخمي
ددېدن زكات غـــــــواړي پــه مسكيني
هيڅ حـــــاجت يي ددنيا په چــــاره نه وي
نه پـــــــه كاريي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خـــــوښ تردوه جهان وي
قاسم كــــــړى ښـــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هـــــــرعــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــه بل مــــــرغــه لارنه لري
دګلانـــــــوسيل بي بــــــــهاره نشته
دديداررروځ لــــــوى بـــهارده كاملي
په نصيب دي ښه ديداريه لـــــوى بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده دديـــارشـــه محبتي[128]

****

**

*

*

*

*

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي ثوپاڼي به يې لوېدلي وي(م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library